

Nogle af udvalgets spørgsmål til socialministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 38:

Ministeren bedes yde teknisk bistand til udarbejdelse af et ændringsforslag til lovens § 14, der skal medføre, at det foreslåede stk. 4 ændres således, at retsplejelovens regler om ransagning altid skal følges.

Svar:

Indledningsvis bemærkes, at retsplejelovens regler om ransagning alene gælder inden for strafferetsplejen. De straffeprocessuelle indgreb, herunder ransagning, er en del af de efterforskningsmidler, der står til rådighed for politi og anklagemyndighed, når den offentlige strafforfølgning skal udføres. De tvangsindgreb, der er reguleret i retsplejeloven, anvendes først og fremmest til at fremskaffe oplysninger til brug for afgørelsen af tiltalespørgsmålet og til sikring af beviser med henblik på en eventuel senere domsforhandling i sagen.

Retsplejelovens regler om ransagning kan således ikke anvendes på den brev- og telefonkontrol, der er foreslået i § 14, stk. 4, da der ikke er tale om et straffeprocessuelt indgreb. Formålet med den foreslåede bestemmelse i § 14, stk. 4, er alene at beskytte barnet eller den unge. Reglen er i øvrigt ikke specielt rettet mod forældrene. Det kan f.eks. være nødvendigt at kontrollere et barns eller en ungs kontakt med jævnaldrende eller voksne uden for institutionen. Der vil således kunne være behov for at hindre, at barnet eller den unge bliver inddraget i kriminalitet eller udnyttet seksuelt af udenforstående.

Der findes i lovgivningen en række eksempler på hjemmel til at foretage tvangsindgreb af ikkestraffeprocessuel karakter. Spørgsmålet om sådanne tvangsindgreb uden for strafferetsplejen er behandlet i betænkning nr. 1039 (1985). I denne betænkning fremhæves, at det er vigtigt, at der i lovgivningen vedrørende tvangsindgreb er taget stiling til både beføjelsernes omfang, og om retskendelse skal indhentes. I betænkningen anføres, at der i forbin-

delse med overvejelserne om indførelse af hjemmel til tvangsindgreb nøje bør tages stiling til, om det er nødvendigt, at der gives materielle beføjelser. Findes det at være tilfældet, er der ifølge betænkningen i almindelighed ikke et reelt indhold i et krav om retskendelse.

Betænkningen indeholder en lang række eksempler på bestemmelser, der giver adgang til tvangsindgreb uden retskendelse.

Der findes ingen regler, der angiver fremgangsmåden, hvis der skal indhentes en retskendelse forud for et tvangsindgreb uden for strafferetsplejen. I ovennævnte betænkning er det anført, hvordan fremgangsmåden muligvis er. Da der ikke er tale om straffeprocessuelle indgreb, og da strafferetsplejens former i øvrigt ikke er anvendelige, jf. retsplejelovens §§ 683-684, må retskendelse tilvejebringes efter de civilprocessuelle bestemmelser. Der er her to muligheder, idet der enten kan anlægges en (landsrets)sag, eller der kan søges indhentet en kendelse fra fogedretten.

Anlæg af en retssag i de situationer, der er omfattet af forslaget § 14, stk. 4, må siges at være en højst u hensigtsmæssig fremgangsmåde. Et krav om retskendelse forud for brev- og telefonkontrol vil umuliggøre, at reglerne kan virke efter deres hensigt.

Hvis det er et ufravigeligt krav, at der indhentes en retskendelse forud for brev- og telefonkontrol, er det min opfattelse, at denne kontrolmulighed så hellere helt bør opgives. I de alvorlige sager må man da benytte muligheden for helt at afbryde kontakten mellem barnet og forældrene eller andre personer uden for institutionen.

Spørgsmål 50:

Ministeren bedes redegøre for, på hvilken måde der eksisterer et særligt behov for hjemmel til tvangsmæssig gennemførelse af undersøgelser uden for de tilfælde, hvor undersøgelse og behandling, eventuelt ved anvendelse af tvang, kan ske efter lov om tvang i psykiatrien,